

Universiteit Utrecht

Seksuele dubbele standaard onder adolescenten en cultuur

Bachelor thesis Pedagogische Wetenschappen

Cursus: Bachelor thesis pedagogische wetenschappen

Cursuscode: 200600042

Auteur 1: Nasim Rasuli – 4211030

Auteur 2: Daisy Corba – 5976642

Begeleidster: J. Endendijk

Datum: 24-06-2018

Abstract

Background. In adolescence, teenagers become involved in sexual activities and learn about the meaning of it. This research focuses on the existence of the sexual double standards (SDS) among adolescents with different ethnic backgrounds and how they perceive the SDS. The sexual double standard is the traditionality of the roles of males and females in sexual relationships and activities. When there are traditional views on the role of males and females there are consequences. For example, females tend to be more passive where males have to be more active. When these roles are turned around, adolescents can get negative comments from their environment. The main goal of this study is to investigate to what extent attitudes of peers about the SDS and parental rules about sex and dating are associated with adolescents views about the SDS, and whether these associations were different for western and non-western adolescents.

Methods. The sample included 259 Dutch students aged between 16 and 18 years. This sample consisted of 203 western (Dutch) adolescents and 56 non-western (other ethnicities) adolescents. Online questionnaires were completed by these 259 adolescents in their school environment, about peer norms, explicit stereotypes and parental rules about sex and dating. Another important variable was ethnicity. The questionnaires were anonymous and no names were noted or made public.

Results and Conclusions. It turned out that adolescents views about the SDS are associated with the norms of their peers about the SDS, but not with their parents rules about sex and dating. Moreover, no differences in the association were found between western and non-western adolescents. Furthermore, there was a non-significant result found in the difference between western and non-western adolescents in their SDS stereotypes. Moreover, western adolescents showed a more traditional SDS stereotype than non-western adolescents.

Implications. The study was a convenience sample, which means there was no random draw which made it more difficult to generalize the results. An other limitation is sexual orientation. In the theory, literature is studied for heterosexuals so this study focuses on heterosexual and not on homosexuals. Thereby, in the questionnaire about parental rules for sex and dating there were limited aspects of this area which means that not everything is asked. At last was the social economic status of adolescents not included in the study, which might play a part in the traditionality of the SDS.

Inleiding

In de adolescentie staat het ontdekken van seksuele relaties centraal (van Rossem, 2010). Jongens en meisjes worden door hun omgeving echter verschillend beoordeeld voor hetzelfde seksuele gedrag. Dit staat bekend als de seksuele dubbele standaard (SDS) (Lai & Hynie, 2010). Jongeren kunnen de SDS internaliseren in hun eigen gender stereotype verwachtingen over seks, deze worden de SDS stereotypen genoemd en betreffen, de verschillende verwachtingen van jongens en meisjes ten opzichte van seksueel gedrag (Emmerink et al., 2016). In de westerse cultuur wordt verwacht dat jongens meer seksueel actief zijn terwijl meisjes passief en meer toegevend moeten zijn, wat bekend staat als het traditionele stereotype (Kreager & Staff, 2009). Er kan echter ook sprake zijn van contra-stereotypen verwachtingen over de SDS, dat meisjes meer seksueel actief zijn en jongens passiever. Verder kunnen adolescenten egalitaire stereotypen hebben, waarbij zij geen verschillen verwachten in het seksuele gedrag van meisjes en jongens. Een traditionele seksuele dubbele standaard heeft echter verschillende negatieve gevolgen voor adolescenten. Zo worden jongens beloond voor een hoge mate van heteroseksuele activiteiten terwijl meisjes zich hiervoor zouden moeten schamen en negatief beoordeeld worden wanneer zij in hoge mate seksueel actief zijn (Kreager & Staff, 2009). Daarnaast heeft de SDS gevolgen als seksueel risicogedrag, seksuele dwang en geweld met een dominante rol voor de man en een onderdanige rol voor de vrouw (Shen, Chiu & Gao, 2012). Er is echter nog geen specifiek onderzoek naar de relatie tussen peernormen en ouderlijke regels over de SDS en de SDS-stereotypen van adolescenten. Vanwege de bestaande negatieve gevolgen van traditionele SDS-stereotypen is het van belang om te onderzoeken welke factoren ten grondslag liggen aan de bestaande traditionele SDS-stereotypen. In dit onderzoek wordt gekeken naar de attituden van peers over de SDS in relatie tot de expliciete stereotype denkbeelden van adolescenten met verschillende culturele achtergronden (westers en niet-westers) over de SDS. Daarnaast wordt er gekeken naar de regels van ouders over seks en daten in relatie tot de expliciete stereotype denkbeelden van adolescenten met verschillende culturele achtergronden over de SDS.

In de adolescentie spelen de attituden van peers een belangrijke rol bij het ontwikkelen van (stereotype) beelden over de SDS. Naarmate kinderen ouder worden neemt de invloed van ouders af en de invloeden van peers nemen toe (van Rossem, 2010; Laible, Carlo & Roesch, 2004; Sumter et al., 2009). Volgens het ecologisch model (Bronfenbrenner, 1979) leren adolescenten voornamelijk over seksualiteit door relaties met anderen. Peers spelen hierin dus een belangrijke rol. Sociale normen die peers verwachten verhelderden voor een adolescent de manier waarop hij of zij zich zou moeten gedragen (Cialdini & Trost, 1998). Normen worden gedeeld met anderen en een adolescent zal deze waarschijnlijker aannemen wanneer deze overeenkomen met de

sociale verwachtingen van zijn peers en die van de maatschappij. Meerdere studies laten zien dat als peers bepaalde normen hebben over seks, adolescenten vergelijkbare normen ontwikkelen (Cialdini & Trost, 1998; Marks & Fraley, 2007). Op basis hiervan kan verwacht worden dat als jongeren denken dat hun peers normen hanteren die de SDS goedkeuren (traditionele peernormen over de SDS) dat gerelateerd is aan een meer traditioneel SDS-stereotype beeld van de adolescent zelf.

De regels die ouders stellen over de uitgaansactiviteiten (daten) van adolescenten of over hun seksuele gedrag (wat wel en niet toegestaan is op het gebied van seks) spelen mogelijk ook een rol bij de ontwikkeling van SDS-stereotypen van de adolescent (Agronick, Duran, Jeanbaptiste, O'Donnel, Stueve & Wilson-Simmons, 2005; Madsen, 2008). Deze regels kunnen traditioneel of modern zijn. Bij traditionele regels worden er strenge regels gesteld over daten en seks (Liu, Mumford & Taylor, 2016) Hierbij wordt het contact met huidige of potentiële romantische relaties gemonitord, waarbij het doel kan zijn om het seksueel debuut van het kind uit te stellen (Eng, Giordano, Longmore & Manning, 2009). Bij moderne regels is er minder supervisie over het daten en seksueel gedrag van de adolescent (Dittus, Gordan & Jaccard, 1996). Vanuit de theorie van Bowlby (1988) kan er verklaard worden hoe traditionele regels van ouders in verband kunnen staan met traditionele SDS-stereotypen van de adolescent. Volgens de theorie van Bowlby vormen kinderen mentale modellen van sociale relaties, gebaseerd op interacties met de ouders. Deze modellen beïnvloeden de gedachten en het gedrag van het kind in romantische relaties. Hoe de ouders omgaan met het kind, inclusief het stellen van regels, kan dus een weerslag hebben in de attituden en gedragingen van de jongere (Bowlby, 1988). Ook volgens de sociale leertheorie kunnen adolescenten hun eigen romantische relaties, en attituden daarover, modelleren naar de kenmerken van hun eigen ouders en hun attituden (Bandura, 1977). Onderzoek naar ouderlijke regels en striktheid ondersteunen deze theorieën. Onderzoek heeft namelijk een verband aangetoond tussen ouderlijke regels en de attituden van jongeren op het gebied van seks: hoe strikter de ouders zijn, hoe minder permissief de kinderen zijn op het gebied van seks en geslachtsgemeenschap (McCoy, Miller, Olson & Wallace, 1986). Op basis hiervan kan verwacht worden dat als ouders veel regels stellen met betrekking tot seks en daten (traditioneel beeld) dat gerelateerd is aan meer traditionele SDS-stereotypen in de adolescent zelf.

Naast attituden van peers over de SDS en de regels van ouders over seks en daten, speelt ook de culturele achtergrond van de adolescent mogelijk een rol bij de ontwikkeling van SDS-stereotypen onder adolescenten. Uit onderzoek blijkt dat er verschillen zijn in seksuele attituden tussen mensen met een westerse en een niet-westerse achtergrond (Widmer, Treas & Newcomb, 2010; Laumann et al., 2006). Zo is er binnen de westerse cultuur een significant hogere acceptatie van LGBT (lesbiennes, gays,

bi's en transgenders) dan in de niet-westerse cultuur (Collier et al., 2012). Daarnaast is er sprake van meer religieuze opvattingen in niet-westerse culturen waarmee traditionele stereotypen in stand worden gehouden (Ellingson et al., 2004). Uit onderzoek blijkt dan ook dat religie, familie achtergrond en milieu sterke invloeden hebben op de al dan niet traditionele beelden over de SDS (Davidson et al., 2008). Op basis hiervan kan verwacht worden dat westerse jongeren minder traditionele SDS-stereotypen hebben dan niet-westerse jongeren.

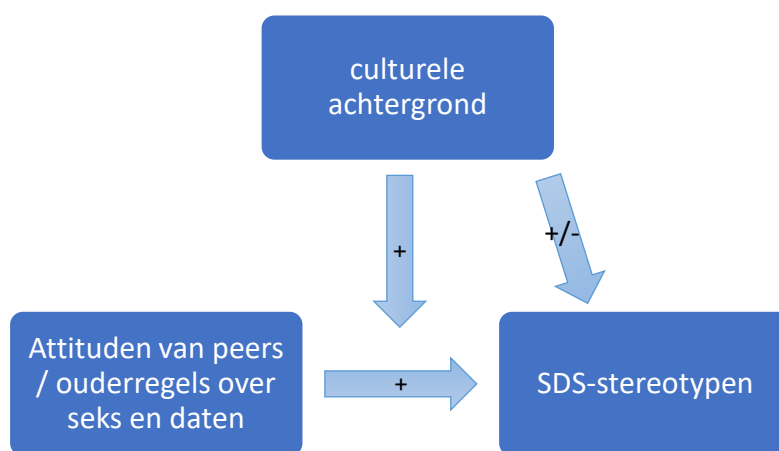
De attitudes van peers over de SDS en de regels van ouders omtrent seks en daten spelen mogelijk ook een rol in combinatie met de culturele achtergrond van jongeren in de voorspelling van SDS stereotypen bij adolescenten. Verwacht wordt dat peers een grotere invloed hebben op niet-westerse adolescenten. Daarnaast wordt verwacht dat ouders met een niet-westerse cultuur een grotere invloed hebben op hun kinderen dan ouders uit een westerse cultuur. Dit kan te maken hebben met de bestaande culturele verwachtingen. Zo zijn de niet-westerse culturen zoals Marokkaans, Turks en Arabisch, vaak meer collectivistisch, terwijl westerse culturen, zoals Nederlands en Amerikaans, meer individualistisch zijn (Hofstede, 1983). In een meer individualistische cultuur let een persoon op zichzelf, is er minder sociale controle en heeft het individu een grote mate van keuzevrijheid. In een meer collectivistische samenleving heerst sociale controle en zijn de normen en waarden van de groep ook de normen en waarden van het individu (Hofstede, 1983). Omdat personen in een collectivistische cultuur dus allocentrisch zijn en zich meer zorgen maken over hun 'ingroep', zullen de affectieve en cognitieve elementen van hun sociale gedrag overeenkomen met het collectief (Bontempo et al., 1988). Normen over de SDS zullen hier mogelijk binnen het collectief worden gedeeld. Door de gedeelde normen nemen adolescenten met een niet-westerse achtergrond mogelijk meer over van ouders, familie, buurtgenoten (Kalmuss, 2004). Meerdere studies tonen aan dat normen van het collectief meer worden overgenomen door het individu in collectivistische culturen dan in individualistische culturen (Yasan, Essizoglu & Yildirim, 2009; Askun & Ataca, 2007).

In dit onderzoek wordt de volgende hoofdvraag onderzocht: 'In hoeverre zijn attitudes van peers omtrent de SDS en regels van ouders omtrent seks en daten gerelateerd aan de stereotypen van de adolescent over de SDS en is deze relatie anders voor westerse en niet-westerse adolescenten?' In figuur 1 is het conceptuele model zichtbaar dat past bij de gestelde hoofdvraag.

SDS-stereotypen kunnen worden ingedeeld op expliciete-/ en impliciete cognities (Schneider & Shiffrin, 1997). Dit onderzoek richt zich op de expliciete cognities die staan voor het bewuste gedrag, dus de uitingen en het bewust denken over en handelen naar deze SDS stereotypen. Er wordt verwacht (1) dat traditionele attitudes van peers met betrekking tot de SDS/ouderregels over seks en daten, gerelateerd zijn aan traditionele

SDS stereotypen bij adolescenten. Daarnaast wordt verwacht dat (2) de stereotypen met betrekking tot de SDS traditioneler zijn voor niet westerse adolescenten dan voor westerse adolescenten. Als laatste is de verwachting (3) dat de relatie tussen de attituden van peers over de SDS en ouderlijke regels over seks en daten enerzijds en de SDS-stereotype beelden van de adolescent anderzijds, sterker zijn voor niet-westerse adolescenten dan voor westerse adolescenten.

De SDS is een veel besproken en onderzocht onderwerp. Echter is er weinig onderzoek bekend over de SDS denkbeelden van niet-westerse adolescenten in Nederland. Dit onderzoek draagt bij aan een duidelijker beeld over de stereotypen van adolescenten over de SDS in Nederland met verschillende achtergronden. De uitkomsten en kennis die in dit onderzoek verkregen worden kunnen worden gebruikt als basis voor het geven van seksuele voorlichting op (middelbare) scholen, maar ook dienen als basis voor vervolgonderzoek. Daarnaast is het van belang om onderzoek te blijven doen naar de SDS en andere seksueel gerelateerde onderwerpen voor verschillende culturen in Nederland. Dit heeft te maken met de groeiende multiculturele samenleving in Nederland (CBS, 2018).

Figuur 1. Conceptueel model van de onderzoeksvraag binnen deze studie.

Methode

Procedure en participanten

Met dit onderzoek wordt beoogd om uitspraken te doen over de SDS-stereotypen van de gehele populatie, bestaande uit alle jongeren in Nederland tussen de 16 en de 18 jaar. Het type onderzoek is een verklarend onderzoek. Dit omdat er gestreefd is naar het verklaren van denkbeelden over de SDS onder adolescenten met verschillende etniciteiten en vanuit verschillende sociale invloeden in het ecologisch systeem (ouders, peers). De data is verzameld en geanalyseerd door middel van kwantitatief onderzoek. De participanten hebben aan de hand van een digitale vragenlijst, onder andere ingevuld hoe zij denken over de SDS en de rol die ouders, peers en media spelen bij deze denkbeelden.

Participanten zijn geworven door middel van een gemak steekproef waarbij willekeurige scholen zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. Deze scholen zijn benaderd door bachelor-/ en masterstudenten die hun thesis schreven over de SDS en door de begeleidende docent dr. J.J. Endendijk. Dit is gedaan door contactopname met verschillende scholen (bellen, mailen, langsgaan). De afname van de vragenlijsten gebeurde klassikaal en namen circa 30 minuten in beslag. De participanten hebben deze digitale vragenlijst voornamelijk ingevuld tijdens mentoruren waar de onderzoeksbegeleider hen uitleg en begeleiding gaf. De docenten/mentoren van de participerende klassen assisteerden hierbij. Er is geen beloning gegeven voor het invullen van de digitale vragenlijst.

De deelnemende adolescenten hebben de vragenlijsten anoniem ingevuld. Basisgegevens zoals leeftijd, geslacht en etniciteit zijn bevraagd net zoals geartheid en seksuele ervaring. Anonimiteit is gewaarborgd door geen namen te vragen en gebruiken. Daarnaast heeft de adolescent zelf kunnen beslissen om al dan niet mee te doen aan het onderzoek door voorafgaand aan het onderzoek te vragen of de adolescent wel/niet deel wilde nemen aan het onderzoek. Omdat het onderzoek jongeren tussen de 16 en 18 jaar betrof is er geen toestemming van de ouders vereist en is er gebruik gemaakt van alleen een informatiefolder.

De steekproef bestond uit 259 adolescenten tussen de 16 en de 18 jaar met een gemiddelde leeftijd van 16,88 en een standaarddeviatie van 0,789 (47,1% jongens en 52,9% meisjes). Het opleidingsniveau van de adolescenten bestaat uit 8,1% mavo, 43,6% havo, 39,8% vwo/atheneum en 8,5% gymnasium. Het meest voorkomende opleidingsniveau onder de adolescenten is havo. De etniciteit van de adolescenten is 78,4% westers en 21,6 % niet-westers.

Instrumenten

Expliciete SDS stereotypen. De expliciete stereotypen van de adolescent zijn, middels de vragenlijst gebaseerd op de SASSY (Emmerink et al. 2016), gemeten aan de hand van verwachtingen over het seksuele gedrag van mannen en vrouwen op verschillende items. Hierin zijn zowel mannelijke rol items als vrouwelijke rol items verwerkt. De antwoordmogelijkheden op deze verwachtingen bestonden uit jongens/mannen (score 1), meisjes/vrouwen (score 2) of beiden evenveel/beiden niet (score 3). Een deel van de vragen uit de oorspronkelijke vragenlijst is hierbij gehercodeerd om de stereotypen, contra-stereotypen en egalitaire stereotypen duidelijk te maken. Een voorbeeld van een mannelijk item is "wie verwacht je dat initiatief neemt tot seks?" Een score van 2 op dit item wordt gehercodeerd naar -1; waarbij de negatieve score aantoont dat er sprake is van contra-stereotypen. Een score van 1 op dit item is niet gehercodeerd en geeft aan dat er sprake is van traditionele SDS-stereotypen. Een score van 1 bij het vrouwelijke item 'Wie verwacht je dat er vaker terughoudend zijn met seks?' is gehercodeerd naar -1, waarbij de negatieve score ook aangeeft dat er sprake is van contra-stereotypen. Een score van 2 op dit item is gehercodeerd naar 1 en geeft aan dat er sprake is van traditionele SDS-stereotypen. Een score van 3 geeft bij zowel mannelijke als vrouwelijke items aan dat de verwachtingen voor mannen en vrouwen hetzelfde zijn (egalitair); deze is gehercodeerd naar 0. De scores op de gehercodeerde items zijn samengenomen tot een gemiddelde score waarbij negatieve scores omgekeerde SDS-stereotypen weergeven, positieve scores traditionele SDS-stereotypen weergeven en scores rond de nul geven egalitaire stereotypen over de SDS-stereotypen weer.

De SASSY had een goede betrouwbaarheid in voorgaande studies met een Cronbach's alfa van .90 (Emmerink et al., 2016). De betrouwbaarheid van de vragenlijst in dit onderzoek is voldoende met een Cronbach's alfa van .76.

Ouderlijke regels omtrent seks en daten. Middels de vragenlijst gebaseerd op Mumford, Liu en Taylor (2016) is adolescenten ook gevraagd naar de ouderlijke regels omtrent seks en daten. Drie items van deze vragenlijst hebben betrekking op ouderlijke regels over seks en daten, zoals de vraag: 'mag je van je ouders op date met iemand die zij niet kennen?' De vragen met betrekking regels over daten en de regels over seks zijn gescoord op 1 = nee, 2 = ja. De scores op de items zijn samengenomen tot een gemiddelde. Hoge scores op deze items geven aan dat ouders veel regels hebben voor hun kinderen omtrent seks en daten.

De vragenlijst over de regels omtrent seks en daten heeft in voorgaand onderzoek een hoge betrouwbaarheid met een Cronbach's alfa van .87 (Mumford, Liu, Taylor,

2016). De betrouwbaarheid van de vragenlijst in dit onderzoek is voldoende met een Cronbach's alfa van .60.

Ervaren attituden peers omtrent SDS. De attituden van peers zijn bevraagd op verschillende gebieden. Zo zijn zij gevraagd naar descriptive norms (1), injunctive norms (2) en peer pressure (3). Dit onderzoek richt zich op de injunctive norms ofwel traditionele attituden (items van AddHealth; Dittus & Jaccard, 2000; Jaccard, Dittus & Gordon, 1996). Deze injunctieve normen hebben betrekking op wat vrienden/vriendinnen van jou als adolescent vinden. Dit is afgeleid van het originele 'Mijn beste vrienden geloven dat jongens en meisjes van onze leeftijd nog geen seks zouden moeten hebben'. Hier zijn tien items voor geselecteerd die ingevuld zijn door de participanten. Er is aangegeven door de participanten of zij het met de gegeven stelling eens of oneens zijn door waar of niet waar te scoren op een Likert schaal van één tot en met zes. Een voorbeeld hierbij is: 'mijn vrienden/vriendinnen vinden dat seks voor jongens belangrijker is dan voor meisjes'. Hierbij is gescoord op een schaal van 1 = helemaal niet waar tot en met 6 = helemaal waar. Item 9 is gehercodeerd omdat een lage score op item negen (mijn vrienden/vriendinnen vinden dat jongens van onze leeftijd nog geen seks zouden moeten hebben) passend is bij de SDS. Item negen is dus zo hercodeerd dat een hoge score inhoudt dat peers normen hanteren die een traditionele SDS goedkeuren. De scores op de 10 items zijn samengenomen tot een gemiddelde score waarbij hoge scores aangeven dat de adolescent denkt dat zijn/haar peers attituden hebben die de SDS goedkeuren.

De validiteit van deze vragen in de vragenlijst is sterk. In eerdere studies is de validiteit zelfs excellent gebleken (Jaccard, Dittus & Gordon, 1996). Dit geldt ook voor de betrouwbaarheid van de injunctieve normen. De betrouwbaarheid in de huidige steekproef is hoog met een Cronbach's alfa van .79.

Etniciteit. Etniciteit is de moderator in dit onderzoek. Etniciteit is in de vragenlijst uitgesplitst in zeven verschillende etniciteiten. De volgende keuzes konden worden gemaakt door de participant: 1 = Nederlands, 2 = Marokkaans, 3 = Turks, 4 = Surinaams, 5 = Aziatisch, 6 = Indonesisch, 7 = anders. Dit is gehercodeerd naar 1 = westers, bestaande uit de categorie Nederlands en 2 = niet westers, bestaande uit categorie 2,3,4,5,6,7 (geen van de participanten die als etniciteit 'anders' aangaf, had een westerse identiteit).

Resultaten

Beschrijvende statistieken en data-inspectie

Binnen dit onderzoek is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS versie 24.0. Hiermee zijn twee hiërarchische regressieanalyses uitgevoerd apart voor attitudes van peers over de SDS en regels van ouders over seks en daten. Voor het uitvoeren van een hiërarchische regressie moet er aan verschillende assumpties worden voldaan. Binnen de analyse van de peernormen is voldaan aan alle bestaande assumpties voor het uitvoeren van een regressieanalyse zoals normaliteit, homoscedasticiteit, multicollineariteit ($VIF = 1.02$ van de onafhankelijke predictoren en $VIF = 9.27$ van de interactieterm). Daarnaast is er ook voldaan aan lineariteit en aan de meetniveaus van de variabelen. Er was echter één uitbijter op de expliciete SDS-stereotypen variabele, welke is gewinzorised in een score die nog net binnen $3,29 \cdot SD$ van het gemiddelde af lag. Binnen de analyse van de ouderregels zijn de scores niet normaal verdeeld (linksscheef) en was de assumptie van multicollineariteit geschonden met een $VIF = 13.15$. Aan de andere assumpties is voldaan.

In tabel 1 staan de gemiddeldes, standaarddeviaties en correlaties van de variabelen peernormen over de SDS, ouderregels en expliciete SDS-stereotypen. Een onafhankelijke t-toets is uitgevoerd om te vergelijken of er verschillen waren tussen westerse en niet-westerse jongeren met betrekking tot peernormen en expliciete stereotypen. Bij de vergelijking van de peernormen is niet voldaan aan Levene's test. De t-toets was niet significant met $t(73,324) = -1.85$, $p = .068$. Dat wil zeggen dat er geen verschil was tussen westerse en niet-westerse jongeren met betrekking tot de attitudes die leeftijdsgenoten hebben met betrekking tot de SDS. Voor de ouderregels is tevens een onafhankelijke t-toets uitgevoerd om te bepalen of westerse en niet-westerse adolescenten verschillen in regels die hun ouders stellen over seks en daten en expliciete SDS-stereotypen, met significante uitkomsten voor regels: $t(64,48) = 5.72$, $p = .000$. Dit kon aanduiden dat ouders van westerse adolescenten uitvoeriger zijn in het stellen van regels dan ouders van niet-westerse adolescenten.

Tabel 1: *Correlaties, range, gemiddeldes en standaarddeviaties voor de variabelen peernormen en expliciete stereotypen verschillend voor westerse (1) en niet-westerse (2) adolescenten.*

	1.	2.	3.	Range	Westers $M(SD)$	Niet-westers $M(SD)$	t-toets
1. Peernormen		.47	-0.03	1 - 6	2.62(0.63)	2.84(0.82)	-1.85
2. Expliciete stereotypen	.34		.11	1 - 3	0.49(0.20)	0.42(0.23)	2.29
3. ouderregels	-0.03	.11		1 - 2	1.89(0.19)	1.60(0.38)	5.72

Noot. Correlaties onder de diagonaal betreffen correlaties voor westerse jongeren, correlaties boven de diagonaal betreffen correlaties voor niet-westerse jongeren

Moderatie van de relatie normen van leeftijdsgenoten over de SDS en expliciete stereotypen over de SDS door etniciteit

In de eerste stap van de regressieanalyse zijn de variabelen etniciteit en peernormen opgenomen; die vormen samen model 1. In stap twee is naast de variabelen etniciteit en peernormen een toevoeging van de interactie tussen peers en etniciteit. De resultaten van deze regressieanalyse zijn te zien in tabel 2. In model 1 was er een significante relatie tussen etniciteit en de expliciete SDS-stereotypen van adolescenten ($p < .01$) en een significante relatie tussen injunctieve normen van peers over de SDS en de expliciete SDS-stereotypen van de adolescenten ($p < .01$). Dit model verklaarde een significantie van 16.2% van de variantie in expliciete SDS-stereotypen van adolescenten. Echter is er in model 2 geen significante relatie gevonden voor de interactie etniciteit*peernormen over de SDS en de expliciete SDS-stereotypen ($p = .559$). Toevoeging van de interactieterm leidt niet tot een significante verbetering in verklaarde variantie.

Tabel 2: Resultaten regressieanalyse van de 2 modellen die de SDS-stereotypen voorspellen.

Model	Predictor	<i>B</i>	<i>SeB</i>	β	<i>p</i>	<i>R</i> ²	ΔR^2
1	Etniciteit	-.10	.03	-.19	.001**	.16	.16
	Peernormen	.12	.02	.38	.000**		
2	Etniciteit	-.10	.03	-.20	.001**	.16	.00
	Peernormen	-.09	.05	-.28	.102		
	Interactie peers en etniciteit	.02	.04	.10	.559		

Noot. Model 1 predictor: Etniciteit en ouderregels, Model 2 predictoren: etniciteit, ouderregels en interactie ouderregels en etniciteit. ** $p < .01$

De richting van de gevonden significante verbanden in model 1 liet zien dat een hoge mate van ervaren normen van leeftijdsgenoten die de SDS bevestigen (traditionele normen) gerelateerd is aan meer traditionele SDS-stereotypen bij adolescenten. Dit is in overeenstemming met de hypothese dat een traditionele attitude/normen van leeftijdsgenoten met betrekking tot de SDS is gerelateerd aan traditionele SDS stereotypen bij adolescenten.

De niet significante interactie tussen ervaren peernormen over de SDS en etniciteit indiceert dat de relatie tussen peernormen over de SDS en de SDS-stereotypen niet anders is voor westerse en niet-westerse adolescenten. Dit is geanalyseerd aan de hand van de interactieterm peernormen*expliciete stereotypen. Zo is in model 2 gebleken dat de interactie zorgde voor een toename van 0.01% in de verklaarde variantie van de SDS-stereotypen. Dit resultaat is niet significant ($\Delta R^2 = <.001$, $F(3, 255) = 0.34$, $p = .59$). Dit is niet in overeenstemming met de hypothese dat de relatie

tussen de attitudes van leeftijdsgenoten over de SDS en de SDS-stereotype beelden van de adolescent sterker is voor niet-westerse adolescenten dan voor westerse adolescenten.

Moderatie van de relatie ouderregels over seks en daten en expliciete stereotypen over de SDS door etniciteit

In stap 1 van de regressieanalyse zijn de variabelen etniciteit en ouderregels opgenomen; deze vormen samen model 1. In de tweede stap van de regressieanalyse zijn tevens de variabelen etniciteit en ouderregels opgenomen met als toevoeging de interactie tussen ouderregels en etniciteit. De resultaten van deze regressieanalyse zijn te zien in tabel 3. Uit model 1 kwam naar voren dat ouderlijke regels 2,2% van de variantie in SDS-stereotypen verklaarde; dit was niet significant ($R^2 = .02$, $F(2, 256) = 2.29$, $p = .056$). Hieruit bleek dat ouderlijke regels vrijwel niet bijdragen aan of een relatie hebben met SDS-stereotypen bij adolescenten, wat tegen de eerste hypothese inging namelijk dat een traditionele attitude van ouders met betrekking tot de SDS gerelateerd is aan traditionele SDS stereotypen bij adolescenten.

Tabel 3. Resultaten regressieanalyse van de twee modellen die SDS-stereotypen voorspellen.

Model	Predictor	B	SeB	β	P	R^2	ΔR^2
1	Etniciteit	-.06	.04	-.12	.094	.02	.02
	Ouderregels	.04	.05	.05	.437		
2	Etniciteit	-.05	.04	-.11	.139	.02	.00
	Ouderregels	-.07	.18	-.09	.697		
	Interactie ouderregels en etniciteit	.07	.11	.15	.508		

Noot. Model 1 predictor: Etniciteit en ouderregels, Model 2 predictoren: etniciteit, ouderregels en interactie ouderregels en etniciteit.

Uit model 2 bleek dat de interactie tussen ouderregels en etniciteit zorgde voor een toename van 0.2% in de verklaarde variantie van SDS-stereotypen; dit was niet significant ($\Delta R^2 = .00$, $F(3, 255) = 0.44$, $p = .508$). Dit betekende dat de relatie tussen traditionele stereotype beelden bij de adolescent en ouderlijke regels over SDS-stereotypen niet sterker was bij niet-westerse adolescenten dan bij westerse adolescenten. Ook was de interactie tussen ouderregels en etniciteit zelf geen significante voorspeller van expliciete SDS-stereotypen, wat aanvankelijk volgens de hypothese verwacht werd.

Om te vergelijken of er verschillen zijn tussen westerse en niet-westerse jongeren met betrekking tot expliciete stereotypen is er een onafhankelijke t-toets uitgevoerd. De expliciete stereotypen hebben voldaan aan Levene's test. De t-toets was significant met $t(257) = 2.29, p = .023, d = .33$. Deze t-toets wees uit dat er wel een verschil is tussen westerse en niet-westerse jongeren op de expliciete stereotypen, waarbij zoals te zien is in tabel 1 de niet-westerse jongeren een lager gemiddelde hebben (minder traditionele SDS-stereotypen) dan westerse jongeren.

Discussie

In dit onderzoek werd onderzocht in hoeverre attituden van peers omtrent de SDS en ouderlijke regels gerelateerd waren aan de stereotypen van de adolescent en of deze relatie anders was voor westerse en niet-westerse adolescenten. Ten eerste bleken niet-westerse jongeren minder traditionele SDS-stereotypen beelden te hebben dan westerse jongeren. Daarnaast bleken meer traditionele attituden van peers over de SDS gerelateerd aan meer traditionele SDS-stereotypen bij jongeren. Ouderregels omtrent seks en daten waren niet gerelateerd aan SDS-stereotypen van jongeren. Als laatste was de relatie tussen SDS-stereotypen van jongeren met attituden van peers over de SDS en ouderregels omtrent seks en daten niet anders voor westerse en niet-westerse jongeren.

Zoals verwacht werd inderdaad gevonden dat traditionele attituden van peers met betrekking tot de SDS gerelateerd waren aan meer traditionele stereotypen van de adolescent zelf over de SDS. Dit komt overeen met bevindingen uit meerdere onderzoeken, die aantoonde dat er een relatie was tussen de invloeden van peers en het hebben van traditionele SDS-stereotypen onder adolescenten (Cialdini & Trost, 1998; Marks & Frayley, 2007).

In tegenstelling tot de verwachting bleken traditionele regels van ouders over seks en daten niet gerelateerd te zijn aan meer traditionele SDS-stereotypen bij adolescenten. Dit kwam niet overeen met eerder onderzoek, waarin werd gevonden dat er wel een positief verband is tussen ouderlijke regels en de attituden van jongeren op het gebied van seks (McCoy et al., 1986). Tevens gaat dit in tegen de theorie dat het stellen van regels een weerslag kan hebben in de attituden en gedragingen van het kind doordat kinderen mentale modellen van sociale relaties vormen, gebaseerd op interacties met de ouders (Bowlby, 1988). Ouders spelen dus mogelijk een minder grote rol; een reden hiervoor kan zijn dat de invloed van ouders tijdens de adolescentie afneemt. De invloed van peers neemt echter juist toe, waardoor zij een grotere rol kunnen spelen. (Van Rossem, 2010; Laible, Carlo & Roesch, 2004; Sumter et al., 2009).

De verwachting, traditionelere SDS-stereotypen komen voor bij niet-westerse adolescenten, kon niet worden bevestigd. De verwachting was gebaseerd op verschillen in culturele achtergronden. Zo is uit onderzoek gebleken dat in niet-westerse landen meer collectivistische culturen bestaan, waar sprake zou zijn van een meer traditionele levenswijze (Edding, 2014). Ook is uit eerder onderzoek gebleken dat er verschillen zijn in seksuele attitudes tussen mensen met een westerse en niet-westerse achtergrond (Widmer, Treas & Newcomb, 2010; Laumann et al., 2006). Uit dit onderzoek is echter gebleken dat westerse adolescenten een meer traditioneel beeld laten zien dan niet-westerse adolescenten. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er in westerse culturen meer blootstelling is aan (sociale) media, wat de stereotype rollen voor man en vrouw beïnvloedt (Brown, 2002). Daarnaast kan een verklaring zijn dat de westerse cultuur een collectivistisch beeld heeft van niet-westerse culturen, door de media, wat de SDS-stereotypen zou bevestigen, terwijl deze beelden niet overeenkomen met hoe het daadwerkelijk bestaat in niet-westerse culturen (Shadid, 2005).

Ten slotte gaf de laatste hypothese de verwachting dat leeftijdsgenoten en ouderregels een grotere invloed hebben op niet-westerse adolescenten. Deze verwachting was gebaseerd op de bestaande culturele verwachtingen en de verschillen hierin tussen westers en niet-westers. Zo is er binnen een meer collectivistische cultuur (niet-westers) een hogere sociale controle en zijn de normen en waarden van een groep ook de normen en waarden van een individu; er is meer conformiteit met het collectief (Hofstede, 1983; Bontempo et al., 1988). Dit tegenover de individualistische samenleving waarin het ontwikkelen van het zelf en het vormen van eigen meningen belangrijker is (Hofstede, 1983). Dit wordt echter niet bevestigd door de onderzochte interactietermen. Hieruit is er geen verschil gebleken in de sterkte van de relatie tussen de attitudes van leeftijdsgenoten en de attitudes van de adolescent zelf over de SDS. Zo is er dan ook geen verschil gebleken tussen de adolescenten in de sterkte van de relatie tussen de regels van ouders over seks en daten en SDS-stereotypen. Dit kan veroorzaakt worden door de aanpassing van niet-westerse jongeren aan de individualistische cultuur (Gibson, 2001). De niet westerse-jongeren nemen deel in het proces van acculturatie (wat begon bij hun ouders) en krijgen veel invloeden mee van de dominante cultuur (Berry, 1997). Hierdoor worden zij wellicht niet verschillend beïnvloed door ouderlijke regels.

Dit onderzoek heeft inzicht gegeven in de huidige opvatting over de SDS-stereotypen, verschillend voor westerse en niet-westerse jongeren. Echter, zijn er wel een aantal beperkingen in dit onderzoek geweest waarvoor nieuwe aanbevelingen zijn. Ten eerste wordt aanbevolen om een vervolgonderzoek te doen naar de SDS-stereotypen. Hierbij moet gebruik worden gemaakt van een aselechte steekproef om de

externe validiteit te waarborgen. Daarnaast is seksuele geaardheid in dit onderzoek niet meegenomen maar kan dit mogelijk invloed hebben op de SDS. Aangeraden wordt om dit in vervolgonderzoek mee te nemen. Als laatste speelt de sociaaleconomische status (SES) van jongeren mogelijk een rol in het hebben van meer of minder traditionele SDS-stereotypen. SES is sterk gerelateerd aan etniciteit (Ruijter, 2002). Wellicht kunnen binnen verschillende culturen, groepen gecontroleerd worden voor SES om afzonderlijke en gecombineerde effecten van SES en cultuur op de SDS te onderzoeken.

De in de literatuur bekende SDS-stereotypen in verschillende culturen komen niet overeen met de resultaten uit dit onderzoek. Zo blijkt uit dit onderzoek dat niet-westerse adolescenten geen traditionelere SDS-stereotypen hebben dan westerse adolescenten. Echter, bestaan de SDS-stereotypen en is het van belang om hier op scholen of buurtcentra aandacht aan te besteden. Door middel van voorlichting kunnen traditionele SDS-stereotype beelden onder adolescenten worden verminderd. Deze voorlichtingen hoeven niet te verschillen voor westerse en niet-westerse jongeren omdat etniciteit geen verschil bleek te geven in dit onderzoek. Aan de hand van de resultaten kan geconcludeerd worden dat, van de onderzochte variabelen, peers de meeste invloed hebben op het hebben van al dan niet traditionele SDS-stereotypen. In een voorlichting zal dus gefocust moeten worden op het voorlichten van gehele klassen zodat peers hier met elkaar over in gesprek kunnen en mogelijk tot minder traditionele stereotypen komen. Door het aanbieden van seksuele voorlichting aan adolescenten en het creëren van minder traditionele stereotypen zullen mogelijk ook de negatieve gevolgen van de SDS afnemen, waaronder seksueel risicogedrag, seksuele dwang en negatieve beoordelingen.

Referentielijst

- Agronick, G., Duran, R., Jeanbaptiste, V., O'Donnell, L., Stueve, A., & Wilson-Simmons, R. (2005). Saving sex for later: An evaluation of a parent education intervention. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health, 37*(4), 166-173. doi: 0.1363/3716605
- Askun, D., & Ataca, B. (2007). Sexuality related attitudes and behaviors of Turkish university students. *Archives of Sexual Behavior, 36*(5), 741-752. doi: 10.1007/s10508-007-9186-z.
- Bandura, A. (1965). Influence of models' reinforcement contingencies on the acquisition of imitative responses. *Journal of Personality and Social Psychology.*
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology, 46*(1), 5-34 . doi: 10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x
- Bontempo, R., Triandis, H. C., & Villareal, M. J. (1988). Individualism and collectivism: Cross-cultural perspectives on self-ingroup relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*, 323-338.
- Bowlby, J. (1988). Developmental Psychiatry Comes of Age. *The American Journal of Psychiatry, 145*, 1-10.
- Bronfenbrenner, U (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Brown, J. D. (2002). Mass media influences on sexuality. *Journal of Seks Research, 39* (1), 42-45. doi: 10.1080/00224490209552118.
- Centraal Bureau voor statistiek (2018). Bevolking; generatie, geslacht, leeftijd en migratieachtergrond, 1 januari. Verkregen van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37325&D1=0&D2=a&D3=0&D4=0&D5=0-4&D6=l&HD=110629-1412&HDR=G5,T,G3,G2,G4&STB=G1>
- Cialdini, R. B., & Trost, M. R. (1998). Social influence: Social norms, conformity and compliance. In D. T. Gilbert, A. P. Fiske & G. Linzey (Eds.), *The Handbook of Social Psychology*. Boston, MA: McGraw-Hill.
- Collier, K. L., Bos, H. M. W., Merry, M. S., & Sandfort, T. G. M. (2012). Gender, ethnicity, religiosity, and same-seks sexual attraction and the acceptance of same-seks sexuality and gender non-conformity. *Sex Roles, 68*(11-12), 724-737. doi: 10.1007/s11199-012-0135-5.
- Davidson, J. K., Moore, N. B., Earle, J. R., & Davis, R. (2008). Sexual attitudes and behavior at four universities: do region, race and/of religion matter? *Adolescence, 43*(170), 189-220. Verkregen van <https://search.proquest.com/openview/20015dc5f7040171e6d46bbf67df8596/1?pq-origsite=gscholar&cbl=41539>.
- Dittus, P. J., Gordon, V. V., Jaccard, J. (1996). Maternal correlates of adolescent

- and contraceptive behavior. *Family Planning Perspectives*, 28, 159-165+185.
- Eldering, L. (2014) Cultuur en opvoeding. Lemniscaat. Rotterdam. 7^e druk
- Ellingson, S., Van Haitsma, M., Laumann, E. O., & Tebbe, N. (2004). *Religion and the politics of sexuality*. In E. O. Laumann, S. Ellingson, J. Mahay, A. Paik, & Y. Youm (Eds.), *The sexual organization of the city* (pp. 309-348). Chicago: University of Chicago Press.
- Emmerink, P. M., Vanwesenbeeck, I., van den Eijnden, R. J., & ter Bogt, T. F. (2016). Psychosexual correlates of sexual double standard endorsement in adolescent sexuality. *The Journal of Sex Research*, 53, 286-297. Verkregen van: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00224499.2015.1030720?needAccess=true>.
- Eng, A. L., Giordano, P. C., Longmore, M. A., & Manning, W. D. (2009). Parenting and adolescents' sexual initiation. *Journal of marriage and family*, 71, 969-982. doi: 10.1111/j.1741-3737.2009.00647.x
- Gibson, M. A. (2001). Immigrant adaption and patterns of acculturation. *Human Development*, 19-23. Verkregen van: file:///C:/Users/Daisy/Downloads/Gibson2001-HumDev-ImmigrantAdaptationandPatternsofAcculturation.PDF
- Hofstede, G. (1983). The cultural relativity of organization practices and theories. *Journal of International Business Studies*, 14(2), 75-89.
- Hui, H. (1988). Measurement of individualism-collectivism. *Journal of Research in Personality*, 22, 17-36.
- Kalmuss, D. (2004). Nonvolitional sex and sexual health. *Archives of Sexual Behavior*, 33(3), 197-209. Verkregen van: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/B:ASEB.0000026620.99306.64.pdf>.
- Kreager, D. A., & Staff, J. (2009). The sexual double standard and adolescent peer acceptance. *Social Psychology Quarterly*, 72(2), 143-164. doi: 10.1177/01902750907200205.
- Lai, Y., & Hynie, M. (2010). A tale of two standards: An examination of young adults' endorsement of gendered and ageist sexual double standards. *Sex Roles*, 64, 360-371. doi: 10.1007/s11199-010-9896-x.
- Liu, B. G., Mumford, E. A., & Taylor, W. (2016). Parenting profiles and adolescent dating relationship abuse: Attitudes and experiences. *Journal of Youth Adolescence*, 45, 959-972. doi:10.1007/s10964-016-0448-8.
- Laumann, E. O., Paik, A. P., Glasser, D. B., Kang, J. H., Wang, T., Levinson, B., Moreira, E. D., Nicolosi, A., & Gingell, C. (2006). A cross-national study of subjective sexual well-being among older women and men: Findings from the global study of sexual attitudes and behaviors. *Archives of Sexual Behavior*, 35(2), 145-161. doi: 10.1007/s10508-005-9005-3.
- Lyons, H., Giordano, P. C., Manning, W. D., & Longmore, M. A. (2011). Identity, peer

- relationships, and adolescent girls' sexual behavior: an exploration of the contemporary double standard. *Journal of Sex Research*, 48(5), 437-449. doi: 10.1080/00224499.2010.506679.
- Marks, M. J., & Fraley, R. C. (2007). The impact of social interaction on the sexual double standard. *Social Influence*, 2(1), 29-54. doi: 10.1080/15534510601154413.
- McCoy, J. K., Miller, B. C., Olson, T. D., & Wallace, M. (1986). Parental discipline and control attempts in relation to adolescent sexual attitudes and behavior. *Journal of Marriage and Family*, 48, 503-512.
- Potard, C., Courtois, R., & Rusch, E. (2008). The influence of peers on risky sexual behavior during adolescence. *The European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 13(3), 264-270. doi: 10.080/13625180802273530.
- Ruijter, A. de (2002). *Nederland multicultureel of pluriform? Een aantal conceptuele studies*. Nederland, Amsterdam: Aksant uitgevers.
- Shadid, W. (2005). Berichtgeving over moslims en de islam in de westerse media: Beeldvorming, oorzaken en alternatieve strategieën. *Tijdschrift voor communicatiewetenschap*, 33(4), 330-346. Verkregen van https://www.tijdschriftvoorcommunicatiewetenschap.nl/scripts/shared/artikel_pdf.php?id=CW-33-4-330
- Shen, A. C. T., Chiu, M. Y. L., & Gao, J. (2012). Predictors of dating violence among Chinese adolescents: The role of gender-role beliefs and justification of violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 27, 1066-1089. Verkregen van: https://www.researchgate.net/profile/April_Shen/publication/221826978_Predictors_of_Dating_Violence_Among_Chinese_Adolescents_The_Role_of_Gender-Role_Beliefs_and_Justification_of_Violence/links/55089b570cf2d7a2812ae1c9/Predictors-of-Dating-Violence-Among-Chinese-Adolescents-The-Role-of-Gender-Role-Beliefs-and-Justification-of-Violence.pdf.
- Widmer, E. D., Treas, J., & Newcomb, R. (2010). Attitudes toward nonmarital sex in 24 countries. *Journal of Sex Research*, 35(4), 349-358. doi: 10.1080/00224499809551953.
- Yasan, A., Essizoglu, A., & Yildirim, E. A. (2009). Predictor factors associated with premarital sexual behaviors among university students in an Islamic culture. *International Journal of Sexual Health*, 21, 145-152. doi: 10.1080/19317610903113813.